

Geir Lippestad: DERFOR FORSVAREDE JEG BREIVIK

Den norske forsvarsadvokat, Geir Lippestad, fortæller i en ny bog om sit forsvar af masseorderen, Anders Behring Breivik. Samtidig blæser han til værdikamp.

De fleste af os kan huske, hvad vi lavede den 11. september 2001. På samme måde kan de fleste af os huske den 22. juli 2011, hvor Anders Behring Breivik dræbte 77 mennesker. 69 mennesker blev skudt på den norske ø Utøya, hvor unge socialdemokrater holdt sommerlejr, og 8 mennesker døde af Breiviks bombe ved regeringskontorerne i Oslo. Den største terroraktion på norsk grund siden Anden Verdenskrig var en realitet. Tidligt om morgenen den 23. juli 2011 bliver den norske forsvarsadvokat Geir Lippestad vækket af telefonen. I røret er en mand fra politiet, der siger: "Vi har pågrebet en person ved navn Anders Behring Breivik som ansvarlig for terrorhandlingerne. Han blev overmandet og pågrebet ude på Utøya, og han har indrømmet, at han stod bag bomben i regeringskvarteret og ugerningerne på øen. Han ønsker dig som forsvarer". Lippestad fandt senere ud af, at valget af ham ikke var tilfældigt. Han havde nemlig tidligere forsvaret en nynazist, men hvorfor valgte Geir Lippestad - der i øvrigt selv er socialdemokrat - at påtage sig opgaven med at forsvare en masseorder som Breivik?

Forsvar for livet og demokratiet

Svaret giver Lippestad i sin nye bog "Det vi står for", hvor han fortæller om sin funktionshæmmede datter, Rebekka, der har svævet mellem liv og død, og om at "denne erfaring gav mig måske en særlig personlig forudsætning for at påtage mig opgaven som forsvarsadvokat for en mand, der har taget så mange liv, men selv lever videre. I den forstand blev forsvaret for Breivik lige så vel et forsvar for det, han forsøgte at ødelægge – livet selv – som han jo

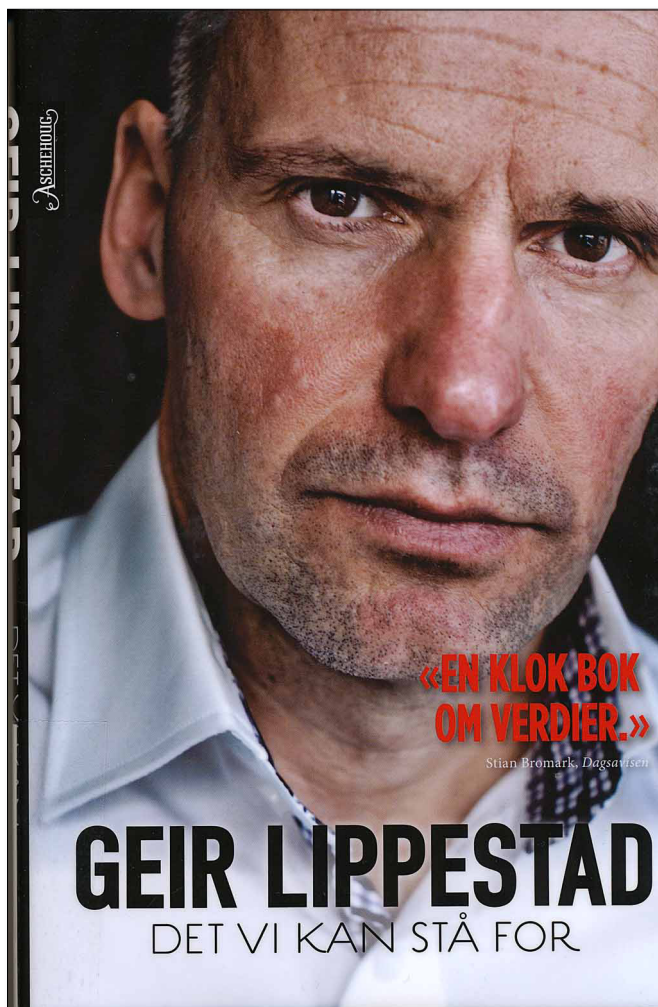
stadig er en del af", fortæller Lippestad, der naturligvis også drøftede spørgsmålet med sin hustru, inden han påtog sig opgaven. Hendes svar var mere prosaisk: "Du har fået en opgave, og du har et ansvar. Pas dit arbejde". I bogen fortæller han også, at "som terroristens forsvarsadvokat befandt vi os i orkanens øje og måtte

mere end nogen andre balancere mellem flere hensyn – ikke mindst hensynet til de værdier, Breivik ville knuse, men ikke desto mindre selv var omfattet af". I Lippestads optik er forsvaret af Breivik dermed også et forsvar for livet, demokratiet og retsstaten. Første gang, han mødte Breivik, sagde han til ham: "Jeg kan godt varetage dine juridiske interesser på en professionel måde, selvom jeg synes, at dine handlinger er totalt hensynsløse, og at dit menneskesyn er både skræmmende og virkelighedsfjernt". I bogen påpeger Lippestad også, at det netop er forbilledligt, at det norske retssystem behandlede sagen som en almindelig straffesag og efter bedste overbevisning traf afgørelser, som risikerede at møde modstand i befolkningen.

"Jeg har ofte prøvet at forstå Breivik. Føler han nogen anger? Udviser han anger? Det tror jeg overhovedet ikke, han gør. Men jeg tror ham, når han siger, at de første skud var grufulde for ham, at hver muskel i kroppen strittede imod. Og jeg tror ham, når han forklarer, at han derefter slog fuldstændig over på automatpilot"

Djævelens advokat?

"Under retssagen var der mange, der spurgte mig: Hvordan kan du være så motiveret? Hvordan kan du holde ud at arbejde 12-14 timer hver dag for at varetage sådan en dæmons interesser? Hvordan er det at være djævelens advokat? For det første bruger jeg ikke ord som dæmon og djævel om andre mennesker – uanset hvem de er. Mit grundlæggende menneskesyn er, at alle har menneskeværld, uanset hvilke egenskaber de ellers har. For det andet føler

jeg, at vi på den måde fjerner det kollektive ansvar, vi har for alle de mennesker, der bor her i Norge, uanset hvilke forbrydelser de har begået”, lyder det i bogen, hvor Lippestad uddyber: ”Hvad opnår samfundet ved at definere sådanne mennesker som dæmoner – andet end at udstøde dem endnu mere og fratage dem muligheden for at vende tilbage til fællesskabet. Man burde hellere spørge: Hvorfor gik det sådan?”

Lippestad kom naturligvis tæt på sin klient og afslører, at: ”Det mest specielle for os som forsvarsadvokater var nok at komme helt ind på livet af en mand, som for at fremme sine politiske idealer havde været villig til at volde helt uskyldige mennesker så meget ondt med fuldt overlæg. De vinduer, han åbnede på vid gab ind til sit univers af makabre handlinger og forkvaklet tankegods, gav os indsigter i billeder, vi helst ville have været foruden”. Mange advokater vil nok stille spørgsmålet: Kan man skrive en sådan bog om sine oplevelser uden at krænke tavshedspligten? ”Jeg har naturligvis været meget opmærksom på hensynet til tavshedspligten under udarbejdelsen af denne bog. Selvom Anders Behring Breivik allerede tidligt i forløbet fritog mig

”Inden håndjernene blev løst, løftede han højre arm med knyttet næve til en hilsen mod resten af salen. Der gik et slags lydløst gisp gennem hele retsalen [...] Vi forsvarere havde vænnet os til det utroligste fra vores klient gennem afhøringer og møder og burde ikke være blevet overrasket. Alligevel havde vi mest lyst til at synke ned mellem stolene og bare forsvinde”

”Den, der er dårligst stillet, har krav på det bedste forsvar. Det burde give anledning til refleksion over forsvarsopgaven. For i et retssamfund skal det ikke være sådan, at en tiltalt bliver spist af med en summarisk rettergang og et slapt forsvar, fordi slutresultatet tages for givet. Også en massemoders interesser skal varetages. Det betyder også, at forsvareren er mere end ”bare” en forsvarer. Han bliver retssamfundets tjener. Forsvarer Lippestad og hans team er garanter for Norge som retssamfund. Et samfund, Behring Breivik ville knuse”

-Harald Stanghelle, Aftenpostens politiske redaktør

fra min tavshedspligt og siden gav samtykke til, at jeg skrev en bog om min opgave som forsvarsadvokat i sagen, har det ligget mig stærkt på sinde ikke at viderebringe oplysninger om klienten, der ikke allerede er offentligt kendt i forvejen”.

Vigtig værdikamp

Formålet med bogen lægger forfatteren ikke skjul på. Lippestad blæser til værdikamp. ”Det norske samfund har nemlig ikke gjort op med terroristens truende tankegods. Hidtil har diskussionen om fysisk sikring mod yderligere terror været vigtigere end spørgsmålet om, hvordan vi skal styrke og bevare de grundlæggende værdier, som terroristen og hans ideologiske våbendragere ønsker at ødelægge. Det er mit håb, at denne bog kan medvirke til, at vi for alvor begynder at diskutere vores fælles værdigrundlag og det, der forener os – på tværs af tro, hudfarve, nationalitet og andre særtræk. [...] Vi må se værdien af det enkelte menneske og betydningen af de grundlæggende værdier i samfundet – demokrati, ytringsfrihed, ligestilling, menneskerettigheder. Selvom vi er forskellige, må vi aldrig acceptere, at disse værdier bliver undergravet. Og selvom det lyder paradoksalt, må vi aldrig tolerere intolerance”. I Lippestads optik skal man ikke finde årsagerne til tragedien i mangelfuldt politiberedskab eller dårligt samarbejde mellem diverse offentlige institutioner: ”Årsagen stikker langt dybere og bunder i et fremvoksende politisk lavtryk over Europa, som vi er nødt til at tage meget alvorligt”, påpeger han og understreger, at

”politiske klimaforandringer er menneskeskabte. Men det betyder jo så også, at vi kan gøre noget ved dem. Hvis vi vil – og tør – tage fat på de mest brændende spørgsmål”.

Demokrati skal vedligeholdes

De vigtigste spørgsmål for Lippestad er, hvordan vi håndterer fremvæksten af det politiske ”ekstremklima”? Hvordan vi skal møde det raseri, der kommer op til overfladen, fordi samfundet undergår hastige forandringer? Og hvordan vi skal sikre, at unge kan forvalte det værdigrundlag, som et voksende antal ekstremister ønsker at bringe til fald? Et demokratisk værdigrundlag er ikke en selvfølge: ”Det er en lige så skrøbelig konstruktion som livet selv, og det må vedligeholdes og udvikles hver eneste dag. Gør vi egentlig det? Og i så fald: Hvordan gør vi det? Denne debat har vi endnu ikke indledt, selvom der var ansatser til det umiddelbart efter terroraktionen. Nu, hvor vi har fået det hele lidt på afstand, men stadig kan mærke rystelserne efter den 22. juli langt inde i folkesjælen, er det på tide at løfte blikket og indlede en ny grundlæggende værdidebat. Ellers er jeg bange for, at vi om få år igen vil stå rådvilde ved ruinerne efter en ny stor terrorhandling og spørge os selv: Hvordan var dette muligt?” Ifølge Lippestad må der udstikkes en ny kurs: ”Vi har desværre ikke mulighed for at byde alle velkommen til Norge. Men det må være sådan, at dem, der er her og vokser op her i landet, både i første, anden og tredje generation bliver accepteret som ligemænd. Værdien af det flerkulturelle må være lige så stærkt rodfæstet som værdien af det selvstændige

Norge, vi lagde grundstenen til i 1814 og igen i 1905 og 1945”. Den 24. august 2012 erklæres Anders Behring Breivik tilregnelig og dømmes til forvaring. Den 13. juni 2013 døde Geir Lippestads datter Rebekka.

Bogen er en meget stærk og bevægende personlig skildring af, hvordan det er at være forsvarsadvokat i en sag, der er en af de største tragedier i nyere tid. Forfatteren fortæller hudløst ærligt om flovheden ved sine juridiske bommerter under retssagen. Man mærker tydeligt hele bogen igennem, at Lippestad er et menneske, der er båret af klare politiske værdier. Hans synspunkter i værdidebatten er ikke nye, men det ændrer ikke ved, at bogen er særdeles interessant og medrivende læsning, hvad enten det foregår med juridiske eller politiske briller.

Geir Lippestad: Det vi står for
Kristelig Dagblads Forlag
237 sider
Pris: 250 kr.

Grafisk produktion med omtanke

MILJØ · KVALITET · ØKONOMI

Grafisk Rådgivning er din uafhængige grafiske partner. Vi præsenterer dig for mulighederne og hjælper dig derefter med at finde den helt rigtige løsning. Projektstyringen tager vi os også af - og vi slipper først ansvaret, når det endelige produkt står pakket og klart hos dig.

Grøn profil
Hos Grafisk Rådgivning lægger vi stor vægt på, at alle vores tryksager bliver produceret på Svanemærke og FSC-godkendte trykkerier.

- Sikkerhed for kvalitetsprodukter til tiden
- Den optimale løsning
- Vi tager ansvar og du sparer tid
- Sikrer din virksomhed en ensartet grafisk produktion
- Miljørigtige tryksager der er CO₂ neutrale

Kort sagt – et hav af fordele og absolut ingen risiko.

Svejsegangen 3 · 2690 Karlslunde · Tlf. 43 97 10 20 · info@grafiskraadgivning.dk · www.grafiskraadgivning

Grafisk Rådgivning blev stiftet i efteråret 2003. Vi har specialiseret os i projektledelse og produktion af grafiske produkter og har livslang erfaring med branchen. Grafisk Rådgivning er ikke bare et navn – det er også en holdning til samarbejder, der forpligter.

Ring og få
et godt tilbud på
43 97 10 20

Grafisk Rådgivning